

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง กระบวนการสื่อสารอย่างมีส่วนร่วมเพื่อสร้างเครือข่ายเยาวชนไทลื้อ จ.ลำปาง เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยในการขับเคลื่อนให้เกิดเครือข่ายเยาวชนไทลื้อ จ.ลำปาง และเพื่อสร้างเครือข่ายเยาวชนไทลื้อ จ.ลำปาง โดยกระบวนการสื่อสารอย่างมีส่วนร่วมของเยาวชนและภาคีที่เกี่ยวข้อง การวิจัยครั้งนี้ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม หรือ Participatory Action Research : PAR โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นกลไกในการดำเนินการวิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลแบบสหวิธีการ (Multiple Methodology) ไม่ว่าจะเป็น การพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการกับคนในชุมชน การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) การสังเกตแบบมีส่วนร่วมในเวที หรือกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นในชุมชน รวมถึงการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ และในงานประเพณีของชุมชน ตลอดจนการวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง

จากการวิจัยพบว่าปัจจัยในการขับเคลื่อนให้เกิดเครือข่ายเยาวชนไทลื้อ จ.ลำปาง ซึ่งจะศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งปัจจัยเชิงบวก และปัจจัยเชิงลบ ในการก่อตัวของเครือข่ายเยาวชนไทลื้อ จ.ลำปาง พบว่า มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการเกิดเครือข่ายเยาวชนไทลื้อ จ.ลำปาง มีทั้ง**ปัจจัยเชิงบวก** ได้แก่ 1) เยาวชนไทลื้อในชุมชนยังพอจะมีกิจกรรมที่ทำร่วมกันเป็นประจำ และ 2) เยาวชนไทลื้อยังพอจะมีเครือข่ายเพื่อนต่างชุมชน ส่วน**ปัจจัยเชิงลบ** ได้แก่ 1) ความไม่เข้าใจกันระหว่างชุมชนในอดีตที่ผ่านมา 2) ความไม่ต่อเนื่องของกิจกรรมของเยาวชนไทลื้อลำปาง 3) เยาวชนยังมองไม่มีความสำคัญของตนเอง 4) เยาวชนออกจากชุมชนไปมากทำให้เวลาของเยาวชนไม่ตรงกัน 5) การสนับสนุนและส่งเสริมจากภาคีที่เกี่ยวข้อง 6) การให้น้ำหนัก/ บทบาท/ ความสำคัญ ที่ไม่เท่ากันใน กิจกรรมต่างๆ ของไทลื้อ 7) ผลกระทบจากการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐ 8) สถานการณ์ไม่ปกติในชุมชน

ทางด้านสร้างเครือข่ายเยาวชนไทลื้อ จ.ลำปาง โดยกระบวนการสื่อสารอย่างมีส่วนร่วมของเยาวชนและภาคีที่เกี่ยวข้อง พบว่า กระบวนการสื่อสารอย่างมีส่วนร่วม ที่จะนำไปให้เกิดการก่อตัว หรือสร้างเครือข่ายเยาวชนไทลื้อ จ.ลำปาง คือการสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ เช่น การพูดคุย การหารือกันของเยาวชนในเครือข่าย และการสื่อสารผ่านหน้าสนทนาในเฟสบุค เป็นการสื่อสารในแนวนราบ ทุกคนต่างมีสิทธิที่จะพูดแสดงความคิดเห็น และยอมรับความเห็นของกันและกัน นำไปสู่การคิดค้นหาวิธีการใหม่ๆ ในการขยายเครือข่ายเยาวชนไทลื้อ

ส่วนของการก่อตัวหรือการสร้างเครือข่ายเยาวชนไทลื้อ จ.ลำปาง จากกระบวนการวิจัย และสภาพความเป็นจริงของพื้นที่ ยังไม่สามารถสร้างเครือข่ายให้เป็นรูปเป็นร่างเครือข่ายขนาดใหญ่ได้ แต่สามารถอธิบายได้ ลักษณะของเครือข่ายได้ว่าเป็นเครือข่ายที่ก่อตัวจากก่อตัวจากกลุ่มเพื่อน ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความสนใจเหมือนกันในด้านต่างๆ มีทั้งเยาวชนที่สนใจในด้านการสืบสานวัฒนธรรมไทลื้อ รวมถึงเยาวชนที่สนใจในเรื่องของการพัฒนาชุมชน/ กิจกรรมชุมชน และเยาวชนที่สนใจทางด้านการกีฬา และเยาวชนมองว่าอาจจะต้องขยับไปทำงานในหลายมิติมากขึ้น ไม่เฉพาะแต่งงานด้านวัฒนธรรม

ภาคีที่มีส่วนช่วยสนับสนุน การก่อตัวของเครือข่ายเยาวชนไทลื้อ จ.ลำปาง มีหลายภาคส่วนได้แก่ สมาคมไทลื้อลำปาง โรงเรียนวัดหลวงวิทยา พระวัดกล้วย และผู้นำธรรมชาติ โดยลักษณะของเครือข่ายที่เกิดขึ้น มีสมาชิกเครือข่ายจำนวน 12 คน แต่ยังไม่มีการกำหนดบทบาท/ ตำแหน่งในการทำงาน เยาวชนทำงานร่วมกันอย่างเพื่อน และพี่น้อง ไม่มีโครงสร้างเพื่อสั่งการใดๆ แต่จะมีแกนนำหลักประสานงานในพื้นที่ การติดต่อสื่อสารของสมาชิกเครือข่าย เป็นการสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ ใช้การพูดคุย ปรัชษาหารือ การติดต่อกันทางโทรศัพท์ การสื่อสารผ่านกลุ่มสนทนาใน Facebook ชื่อ "สายใยชุมชนไทลื้อลำปาง" อีกทั้งเยาวชนยังพยายามสร้างให้มีกิจกรรมที่ต่อเนื่องระหว่างช่วงปี เช่น การชักชวนเยาวชนเข้าร่วมเครือข่ายเยาวชนไทลื้อ จ.ลำปาง โดยผ่านกิจกรรมต่างๆ ที่จะจัดขึ้น ซึ่งเป็นกิจกรรมระหว่างปี เช่นการเตรียมการแสดง และการทำชุดสารคดีสั้นให้ชื่อชุดว่า "สานสายใยชุมชนไทลื้อลำปาง" เพื่อนำเสนอ "ของดี" ในแต่ละหมู่บ้าน โดยเยาวชนเป็นแกนหลักในกระบวนการผลิต โดยวางแผนจะชักชวนเยาวชน และชาวบ้านที่สนใจเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการผลิต ไม่ว่าจะเป็น การเป็นพิธีกร ร่วมคิดเนื้อหา ร่วมแสดง และร่วมชี้แนะ โดยเครือข่ายเยาวชนวางแผนว่า จะใช้เงินกันถุงที่ ตู๊ตี่ มอบให้เป็นเงินในการดำเนินการทำสารคดีชุดนี้ โดยจะเริ่มทำในเดือน พฤษภาคม 2559 เป็นต้นไป